

V Praze dne 21. září 1968

I n f o r m a c e

ZÚ a diplomaté

Tiskový atašé britského velvyslanectví v Praze JONSEN byl v posledních dnech velmi aktivní. Po 21.8.1968 pomohl mnoha lidem při získávání vísa a snad i finančních prostředků k tomu, aby mohli opustit ČSSR. Spolupracovník uvádí, že se tak stalo konkrétně v případě Karla WINTRA, který je v současné době v Hamburku. Takových lidí prý bylo více. Šlo zejména o pracovníky rozhlasu a televize. JONSEN je údajně ochoten pomoci k odchodu z ČSSR každému, kdo byl exponován před 21.8.1968.

JONSEN v poslední době několikrát hovořil o tom, že při svých jízdách po Praze si velmi dobře zapamatoval vozy i tváře pracovníků StB, kteří jej sledují. Domnívá se, že není třeba mít obavy z těchto lidí, neboť StB našla svoje místo a nepřekročí zákony této republiky. Hovoří o pracovnících StB jako o našich chlapečích, ze kterých není třeba mít obavy. V posledních dnech prý vedle vozů které jej sledují, registruje i vozy, ve kterých vidí jiné tváře a domnívá se, že jde o sovětské bezpečnostní orgány, ze kterých má skutečnou obavu. Tvrdí, že podle poznatek, které má, pracují čs. i sovětská bezpečnostní služba nezávisle na sobě a mnohdy i proti sobě.

(2. odbor, 20.9.1968)

Brazílské velvyslanectví v Praze má pro své MZV zprávu o vnitropolitické situaci v ČSSR po 21.8.1968. Je v ní vyvedena úloha rozhlasu, který údajně řídil celý život země, aniž by byl na výjimečnou situaci připraven. Během 12 hodin dokázal zorganizovat celý národ. Ve zprávě je vysvětlena kázeň občanů,

14

kteří až na výjimky uposlechlí příkazy svých představitelů a nekladli vojáckým odpor. Zvláštní kapitola v ní zaujímá postoj komunistů k velení armád Varšavské smlouvy. Klade jsou hodnoceni zejména prezident s. Svoboda a první tajemník KSČ s. Dubček.

Přesto, že situace v ČSSR se postupně normalizuje, brázielské MZV zatím nedovolilo přesah nových diplomatů do Prahy. Ve Vídni dosud čeká rada SMAIL a v Římě velvyslanec GOMEZ.

(5.odbor, 19.9.1968)

Rada belgického ZÚ v Praze Frans GRABNINSKY uvedl, že příchod cizích vojenských jednotek do ČSSR je důsledkem jaltských dohod, podle kterých spadá Československo do sféry zájmů Sovětského svazu. Řekl, že způsob, jakým byly dohody nyní realizovány, zabrání příznivému vývoji vztahů mezi Východem a Západem, protože železná opona byla úplně ztažena.

(5.odbor, 18.9.1968)

Velvyslanec rade FWV v Praze PLIHON byl - podle věrohodné zprávy - informován redaktorkou AFP EGUEMOVOU, že sovětský představitel KUZNĚCOV má odejít z ČSSR do Moskvy. PLIHON však ví od dobře informované osoby, že se KUZNĚCOV má do Prahy opět vrátit. EGUEMOVÁ dále informovala PLIHONA, že podle neoficiálních dohod je vyžadována demise DUBČEKA a SMRKOVSKEHO. Činí to na ni dojem, že události hostávají velmi podivný obrat.

(2.odbor, 20.9.1968)

Vízoví cizinci

Francouzský žurnalista LECLERC se snaží ověřit zprávy TANJUCU, že došlo k odložení cesty DUBČEKA do Moskvy, které se měla uskutečnit v těchto dnech, asi o týden. Podle jeho názoru by to mohlo znamenat, že z Moskvy již nelze očekávat další těžkosti.

(2.odbor, 20.9.1968)

55

Činnost ilegálních organizací

V Nové Pace, okres Jičín, byla a dosud je velmi aktivní odbočka K-231. Spolupracovník zjistil, že členové této odbočky shromažďovali materiály na funkcionáře lidosprávy a příslušníky SNB. Na den 17.9.1968 svolal jednatel odbočky K-231 PAVLOVEC z Nové Paky výbor do svého bytu. Program nebyl zjištěn. Jsou prováděna opatření k jeho zjištění.

(S-StB Hradec Králové, 19.9.1968)

JUDr. Dušan SLAVÍK, nar. 1922, právník n.p. Inženýrská stavby Brno, asistent, člen předsednictva K-231, si podal žádost o pas do Rakouska. Činí tak proto, aby mohl vycestovat v případě, že by došlo k zatýkání býv. pětrestaných. SLAVÍK označil s. ROSÁKA za krádce národa, protože se prý zaprodal Rusům. Předpokládá, že bude vyměněna celá vláda.

(KS-SNB Brno, 20.9.1968)

Podle neproverěného signálu existuje v Havlíčkově Brodě ilegální ozbrojená organizace. Má připraveny k rozšiřování letáky. Jedná se údajně o mladé lidi. Organizace má být řízena z Kolína.

Hodnověrnost poznatku se prověřuje.

(S-StB Hradec Králové, 19.9.1968)

Letáky a anonymní dopisy

Ve dnech 17. a 18.9.1968 bylo po dálkopisné síti Jihozápadní dráhy Plzeň rozesláno několik dálkopisů s nepřátelským obsahem. Odborníci ČSD s orgány SNB Plzeň zjišťují odesilatele a místo odkud byly dálkopisy vyaslány.

Ministr dopravy vydal příkaz, aby příslušní funkcionáři MD na úseku spojené techniky provedli opatření k zamezení podobné činnosti.

(13.odbor, 20.9.1968)

V závodě ZTS v Kojetelci nad Orlicí jsou rozbířovány cyklostylované zesměšňující letáky, psané ve formě jídelního lístku. V obsahu jsou napadána vojska pěti států Varšavské smlouvy, SSSR a a. BREŽNĚV.

Jsou prováděna opatření ke zjištění pachatele.

(S-StB Hradec Králové, 19.9.1966)

Dne 17.9.1966 byly odevzdány Městským výborem KSČ v Ostravě dva anonymní lístky, odeslané z Ostravy dne 1.9.1966. Neznámý pisatel v nich obviňuje Městský výbor KSČ v Ostravě z kolaborace s vojsky zahraničních armád.

(S-StB Ostrava, 19.9.1966)

Správou StB Ostrava byl předložen dne 16.9.1966 návrh na zahájení vyšetřování proti Miroslavu FICHTROVI, nar.1945, řidiči ČSAD. Jmenovaný rozšiřoval v Místku protistátní leták, nadepsaný "Jídelní lístek u pěti okupantů", v němž hanobí představitele spojeneckých socialistických států.

(S-StB Ostrava, 19.9.1966)

Předseda JZD Brloh obdržel 2 vyhružné anonymní dopisy. Pro styk s vojáky Varšavské smlouvy je v nich nazýván kolaborantem. Dále bylo zjištěno, že zástupci vedení ČSAD Písek a ZO KSČ společně vyhotovili urážlivý dopis ve formě rezoluce. Podepsalo ho 105 zaměstnanců a zaslali ho Jihočeské pravdě k zveřejnění.

Případ byl předán VB.

(KS-SNB Č. Budějovice, 20.9.1966)

Václav DAVID z Lomnice n. Luž. obdržel anonymní vyhružný dopis, ve kterém je označen za kolaboranta, neboť se stykal s okupanty. Dále je uvedeno, že bude zabít i s rodinou. Když přeruší styk s okupanty, bude ušetřena jeho rodina, ale on musí zemřít.

Jsou prováděna opatření k zjištění pisatele.

(KS-SNB Č. Budějovice, 20.9.1966)

17

Podobně je vyhrožováno i Václavu KOMENSKOVI z Hřberu, který již obdržel 5 vyhrožujících dopisů, za to, že 30.8.1968 uveřejnil v časopise "PALCÁT" články proti pomlouvání ESER.

(KS-SNB Č. Budějovice, 20.9.1968)

Tajemník OV-KSC v Novém Jičíně odával leták, ve kterém pisatel vyzývá občany, aby "nekolaborovali" s okupanty, poslouchali zahraniční rozhlas a rozšiřovali jeho zprávy, ukryvali vysílací stanice a leták dále rozšiřovali.

Je prováděno opatření ke zjištění pisatele.

(S-StB Ostrava, 19.9.1968)

Všeobecné zprávy

Spolupracovník se zúčastnil v srpnu 1968 se skupinou madrigelistů hudebního festivalu v NDR. V době festivalu přišli za vedoucím skupiny dva agenti z hudební agentury Interkoncert a nabídli mu okamžitě odjezd ve Frankfurtu za podmínky, že bude emigrovat, což on odmítl.

První dny po obsazení ČSSR prožívali všichni členové skupiny s dalšími čs. občany pod vlivem vysílání čs. rozhlasu. Slyšeli také výzvu ke kulturním pracovníkům, aby se za zahraničí navraceli. Z toho důvodu se rozhodli někteří členové souboru emigrovat. Byli to Anna BENEŠOVÁ, Eva SVOJSKALOVÁ a Jan CHLUP, všichni absolventi konservatoře v Brně. Další členové souboru emigraci odmítali přesto, že jim bylo slibováno, že o ně bude dobře postaráno. Panické situace mezi čs. občany využívali pracovníci Svobodné Evropy, kteří s nimi chtěli natáčet různé rozhovory.

(KS-SNB Brno, 20.9.1968)

Dne 11.9.1968 dostala spolupracovnice příkaz od vedoucího reprezentanta kanadské letecké společnosti ve Vídni HALLA, který je zároveň šéfem pražské pobočky AIR CANADA, aby se

dne 14.9.1968 dostavila do Vídně. Ve Vídni na letišti byla očekávána ředitelem HAKLEM, který jí požádal, aby byla k dispozici kanadskému emigračnímu úřadu, který má na starosti vybavovat čs. občany, kteří přicházejí v úvahu pro emigraci do Kanady. S HAKLEM na letišti byl přítomen úředník kanadského úřadu se sídlem ve Vídni. S tímto úředníkem odejela do kolejí - ubytoven v blízkosti Frátru, kde se nachází většina čs. občanů, kteří chtějí emigrovat do Kanady. Během cesty jí úředník sdělil, že se jedná o odbavení asi 220 českých příslušníků, kteří odletí v neděli dne 15.9.1968 letadlem AIR CANADA.

Po příchodu do ubytovny spolupracovnice zjistila, že se zde nachází stovky čs. státních občanů. Emigrační úředník měl již částečně připravený seznam osob, které přicházely v úvahu pro vycestování. V první řadě byly vybrány osoby z řad inteligence, tj. lékaři, inženýři atd. a na posledním místě dělníci. Dalším kritériem bylo to, zda čs. státní příslušníci mají příbuzné v Kanadě. Bylo vybráno 220 osob, které skutečně dne 15.9.1968 odletěly.

Emigrační úředník sdělil, že další čs. státní příslušníci budou postupně vycestovávat po prověření a že čs. občané, kteří chtějí emigrovat, mají možnost výběru do těchto států: Kanada, USA, Austrálie a v poslední řadě Švýcarsko. Zároveň byli emigranti upozorněni, že všichni bez výjimky budou zpočátku pracovat manuálně.

V samotném středisku je situace strašná. Většina občanů je zde bez prostředků, v ČSSR zanechali veškerý majetek. Když byla spolupracovnice na ubytovnách, někteří jí žádali a dávali jí adresy, aby si z bytu vyzvedla veškeré věci, tj. zlato, obrazy apod., případně aby uvědomila rodinné příslušníky, aby si tyto věci z bytu odebrali. Spolupracovnice odmítla s tím, že se jistě po čase vrátí do ČSSR. Osoby z řad inteligence se plně distancují od mladistvých, kteří na ubytovnách okrádají ty, kteří si přivezli alespoň to nejnmutnější. Spolupracovnice nemohla mnoho s našimi občany mluvit, neboť emigrační

úředník velmi spěchal a vyřizováním vaškerých záležitostí a nedostal jí dostatek času k podrobnějšímu rozhovoru.

Ředitel AIR CANADA ve Vídni HAKL podotkl, že lituje celé situace, která se v ČSSR stala a v donedávné době do Prahy nepřijede, neboť se prý bojí, aby zde nebyl zatčen.

(2. odbor, 18.9.1968)

Dne 1.8.1968 vycestoval do Rakouska se svojí manželkou ing. Jiří HOŠEK, nar. 1923, technik n.p. Tesla Pardubice. V těchto dnech zaslal na pracoviště dopis ze Švýcarska, že se již nevrstí. Ing. HOŠEK je nositel státního tajemství z problematiky RVHP.

(S-StB Hraňec Králové, 19.9.1968)

Dne 12.9.1968 bylo sděleno Oldřichem ZEMANEM, důchodcem z Ostravy, dlouholetým členem KSČ, že do jeho bytu vnikli násilím v jeho nepřítomnosti tři neznámí muži. Prohledali byt a dotazovali se jeho manželky, kde se nachází. Z jednání neznámých je zřejmé, že chtěli a. ZEMANA zastrážit pro jeho vystoupení na schůzi dlouholetých členů KSČ a ze obhajování politiky KSČ na veřejnosti. S. ZEMAN projevval obavy o svoji bezpečnost.

Je prováděno opatření ke zjištění neznámých mužů.

(S-StB Ostrava, 19.9.1968)

Dne 18.9.1968 byli v Olomouci zadrženi MUDr. Vladimír PRUCKON, nar. 1938, a MUDr. Jaroslav KRÍŽ, nar. 1934, oba z Prahy. Byli přistiženi při rozbíjení osvětlení a odizolování vanců u památníku sovětské armády. Na jmenované byla uvalena prozatímní vazba.

(S-StB Ostrava, 19.9.1968)

Dne 20.9.1968 bylo zadrženo při pokusu o opuštění čs. území 13 osob. Z toho 12 čs. občanů a 1 polský státní přís-

lušník. Do Rakouska chtělo uprchnout 11 osob a 2 do NDR.
Ze zajímavých osobapor. Ladislav ROUS, zašzený na OVB
Melník.

(Centr, 21.9.1968)

Náčelník anal.odb. II.správy M3-StB

za ruku
mjr. Václav L E N Í K

číslo : 234.68

24.9.68

Před zpracováním informací do seznamu
soudy provedl tuto operaci (a s tímto
výsledky doplňt informací):

st. 3 - k přípravě operací republiky 740. Ján

Flavka

- byl požatek souzen na volat P.V. ?
- v klasické případě informant odboj
výšpoh (přelom k zneš. přípravy stavka)
a provedl kontrární povaze přípravy

st. 3 - jaké operace byla provedena
a pláček přehledu o obrátě k taj.
skutčnosti, úřadový materiál se
sup jiné složek + jiné dokumenty
byla data pro sledování povahy
k obrátě taj. skutečnosti;
Dopis s vyhledáním k langvici
přelom pro vyšetřování

st. 7 - požatek s obzvlášť sledován
pláček poskytl v ústředí PB,
ústředí vyšetřování s vyšetřováním. A